

DEZVOLTAREA VORBIRII PREȘCOLARILOR PRIN JOCUL DE CREAȚIE

*Apetrei Manuela-Elena,
profesor pentru învățământul preșcolar, grad didactic I
Colegiul Tehnologic „Spiru Haret”, Piatra-Neamț*

CZU: 373.2.016:371.282

Abstract

Creative play is the one that ensures not only the assimilation of the real to the self, as the game in general, but the assimilation ensured by a symbolic language constructed by me and modifiable according to its needs. The creative game is the game through which the child reproduces through gestures and words (and possibly with the help of objects, toys), an aspect of reality.

Creative play is the most common form of play in preschool. Both before and after preschool, it is in most cases associated and sometimes combined with other kinds of games and even undifferentiated from them (such as games of manipulation, movement and educational games, with dramatizations). Only at preschool age does it develop relatively independently, having a well-defined structure and evolution.

Key-words: development, preschool, game, creative game, vocabulary, language, communication.

Actualitatea cercetării: Jocul de creație este jocul care permite asimilarea realului la «eu» copilului fără constrângeri și sancțiuni, asigură retrăirea unor realități transformate după propriile trebuințe. Asimilarea se realizează printr-un limbaj simbolic construit de «eu» și modificabil conform trebuințelor [2, p. 25].

Jocul de creație este forma de activitate prin care copilul învață să cunoască lumea reală și să se adapteze la solicitările ei. Conținutul jocului de creație este inspirat din lumea reală a adulților, de aceea se spune că el reflectă, ca într-o oglindă, viața socială; ajută să acționeze cu curaj și încredere. Copilul, interpretând un rol anume, este determinat să se integreze și să răspundă conform specificului personajului interpretat (să știe să se adreseze politicos, să știe să mulțumească, să dea ajutor sau să-l ceară). Acest exercițiu este un bun mijloc de educare a unor trăsături de voință și caracter ca: perseverență, încredere, stăpânire de sine, curaj, sinceritate. Integrarea în mediul social este înlesnită tocmai prin cunoașterea realităților dintre oameni.

Prin jocul de creație, copilul reflectă aspecte concrete din lumea înconjurătoare, mânuind instrumente și jucării, dându-le o însuflețire. Jocul de creație, așa cum îl compară Makarenko, ocupă la copil același loc pe care îl ocupă munca la adulți, constituind astfel o pregătire indirectă pentru viață. Trebuie avut în vedere și deosebirile dintre aceste două forme de activitate umană. Pe când, prin muncă omul adult contribuie la dezvoltarea societății, prin jocul de creație, copilul se apropie doar de muncă, deprinzându-se doar cu ordinea, disciplina, cu satisfacția reușitei prin efort propriu, aceasta stimulându-i independența în gândire și acțiune, creativitatea, spiritul de colaborare și întrajutorare.

Jocul de creație este o activitate efectuată de bună voie înăuntrul unor anumite limite stabilite, de timp și de spațiu și după reguli acceptate de bună voie, dar absolut obligatorii, având scopul în sine însăși și fiind însoțită de un sentiment de încordare și de bucurie, și de idea că este altfel decât viața obișnuită [3, p. 70].

Rolul formativ al jocului de creație constă în faptul că prin intermediul lui, preșcolarul devine stăpân pe procedee accesibile de reconstruire a unor variate acțiuni cu ajutorul acțiunilor obiectelor externe, materializate [1, p. 32].

Jocul de creație îi oferă copilului posibilitatea de a reconstrui, și, astfel, de a reproduce într-o formă intuitiv-activă, o arie cuprinzătoare din realitatea obiectivă. În jocul de creație copilul reflectă aspecte concrete ale mediului înconjurător, dar pe care le interpretează într-un

mod personal. În planul imaginației, transformarea se face în raport de interesele și dorințele pe care le manifestă copilul la un moment dat.

Pe baza acțiunilor de joc, la copil se dezvoltă aptitudinea imaginativă, adică se formează capacitatea de a elabora un plan de reprezentări și de a opera cu acest plan de imagini mintale în procesul efectuării acțiunilor de joc. Numai pe această bază preșcolarul poate să realizeze jocuri cu subiecte și reguli [4, p. 36]. Copilul se conduce după schema mentală a acțiunilor.

În activitatea gândirii, un rol important îl exercită limbajul. Fără comunicare verbală între copii, nu este posibil jocul colectiv. În cadrul jocului de creație, copiilor li se dezvoltă, pe de o parte, limbajul în strânsă unitate cu gândirea, iar pe de altă parte, se identifică funcția reglatoare a sistemului verbal [1, p. 57].

În perioada preșcolară, limbajul devine un instrument activ și deosebit de complex al relațiilor copilului cu cei din jurul său, și, în același timp, un instrument de organizare a activității psihice.

Mecanismele transmiterii din limbaj interior în limbajul exterior se dezvoltă, de asemenea mult, ceea ce face ca, în împrejurările de fiecare zi, ritmul și debitul verbal al preșcolarului să devină tot mai apreciat de ritmul și debitul copiilor mai mari. În genere, copilul vorbește foarte mult, aproape tot timpul. Adesea, în joc, el susține adevăratele dialoguri. În mod curent, preșcolarul își însușește rapid și cu plăcere cuvinte noi, folosește activ numeroase clișee verbale (expresii mai uzuale folosite de adult).

Utilizarea activă de substantive colective, ca: îmbrăcăminte, încălțăminte, animale domestice, păsări, insecte, fructe etc., are drept particularitate faptul că integrează conținutul și sfera unor ființe și obiecte diverse, din care cauză ele nu sunt folosite întotdeauna corect.

În vocabularul copilului apar și devin frecvente cuvinte care îi permit diferențieri ale obiectelor (marginea și fundul farfuriei, toarta căinii, cot, pumn, braț, mâna etc).

Se înregistrează progrese importante în corectitudinea pronunțării. Crește complexitatea exprimării, se folosește relativ corect acordul gramatical al cazurilor și timpului verbal.

Dezvoltarea limbajului are loc concomitent cu dezvoltarea funcțiilor sale mai importante, cum sunt funcția de comunicare, funcția de fixare a experienței cognitive și funcția de organizare a activității.

În conduita liberă, preșcolarul continuă să se lanseze în verbalizări interminabile (verbalism infantil). Spre deosebire de verbalizările proprii copilului preșcolar mic, care erau asociații verbale adesea foarte hazardate, întâmplătoare, verbalizările preșcolarului mijlociu sunt organizate. După vârsta de 4 ani începe să fie caracteristică copilului vorbirea de alternanță, fenomen prezent în jocul fără parteneri sau cu parteneri mai puțini. Vorbirea de alternanță este prezentă în situația când în joc copilul interpretează două roluri. În jurul vârstei de 4-5 ani, verbalizarea se colorează afectiv; preșcolarul, mânuind un animal de pluș, se substituie mamei ca rol și găsește numeroase mijloace verbale nuanțate de a mângâia jucăria atunci când nu este văzut de nimeni; se întrerupe brusc dacă vede că este observat.

Concomitent cu dezvoltarea capacității de verbalizare orală, are loc și un proces intens de formare a vorbirii interioare. Spre sfârșitul perioadei preșcolare, copiii folosesc mult vorbirea în gând. Automatizarea și restrângerea exprimării spontane a vorbirii interioare are loc o dată cu intrarea copiilor în școală. Așadar, în a doua copilărie vorbirea începe să îndeplinească funcții psihologice multilaterale.

Jocurile de creație, organizate conform cerințelor psihologice învățării, devin o metodă activă și eficientă de instruire și educare. Se știe că mediul familial exercită o influență cultural-educativă binefăcătoare asupra dezvoltării copilului și în mod deosebit, asupra dezvoltării limbajului acestuia. Cu toate acestea, realitatea confirmă că influențele exercitate de mediul familial sub acest aspect sunt încă deosebit de variate. În consecință, fie datorită acestor influențe, fie datorită unor întârzieri sau defecțiuni în vorbirea copiilor la intrarea lor în grădiniță, diferențele semnalate în dezvoltarea limbajului sau a vocabularului acestora sunt încă deosebit de sesizabile. Aceste diferențieri accentuate se mențin până la intrarea copilului în școală, mai ales pentru cei ce nu frecventează zilnic grădinița. Ori, între limbaj și gândire există o interdependență binecunoscută. Aceste diferențieri în domeniul dezvoltării limbajului situează copiii în poziții diferite, sub aspectele deosebit de complexe ale activităților instructiv-educative. Una dintre sarcinile majore ale grădiniței o constituie omogenizarea relativă a dezvoltării limbajului copiilor, în așa fel încât, la intrarea în școală, să posede noțiunile strict necesare însușirii cunoștințelor de bază prevăzute de programa școlară.

Dezvoltarea limbajului se realizează atât în activitățile specifice dezvoltării vorbirii, cât și în cadrul întregului program din grădiniță.

Concluzii: Exercițiile de vorbire rațional dozate, judicios îmbinate cu elemente de joc, contribuie din plin la îmbogățirea vocabularului, dar și la realizarea corectă a acordului între diferite părți de vorbire, exprimarea corectă a gradelor de comparație, folosirea corectă a timpului verbelor.

Jocul de creație contribuie atât la îmbogățirea vocabularului, activizarea și exersarea lui; cât și la însușirea unei exprimări clare, coerente, corecte din punct de vedere gramatical, la cultivarea independenței în vorbire și stimularea creativității în exprimarea orală. Deci, prin joc se asigură înțelegerea, fixarea sau repetarea anumitor cunoștințe în mod plăcut, fără ca interesul celor care comunică să scadă. Jocul se constituie ca activitate fundamentală la vârsta preșcolară. J. Piaget denumeste jocul ca fiind un anumit tip de activitate, înțeleasă ca un exercițiu funcțional.

BIBLIOGRAFIE

1. ANCUȚA, L.; ANCUȚA, P. *Jocurile de creativitate*. Timișoara: Ed. Excelsior, 1997.
2. ANTOHE, GE.; HUȚUPAȘ, I. *Psihopedagogia jocului*. Galați: Ed. Nitnelav, 2002.
3. HUIZINGA, J. *Homo ludens*. București: Ed. Univers, 1977.
4. PÂSLARIU, G. C.; CAZACU, O., *Instruire și educație modernă în învățământul preșcolar contemporan*. Bacău: Ed. Grafite, 2005.
5. RĂDUȚ-TACIU, R. și colaboratorii. *Pedagogia jocului*. Cluj-Napoca: Ed. Casa Cărții de Știință, 2004.